

VIÐMERKINGAR

Svar til Regin Hammer, oljubúskaparfrøðing

Heðin Samuelsen

Tú hevur ikki lisið bræv mítt nóg gjølliga, tá tú heldur, at broytingar skulu gerast í treytunum fyri 1. útbjóðingar- umfar. Hetta umfar er farið afturum og eiga sjálvandi allar gjørðar treytir har at verða hildnar. Tað sum eg legði upp til var: hvat gera vit, um eitt nýtt útbjóðingar- umfar kemur fyri? Skulu vit royna at fáa frægari burtúr enn útlit eru fyri í 1. útbjóðing? Ella skulu vit lata oljuna liggja í friði til komandi ættarlið?

Føroyska marginals-kattin á oljuframleiðslu sigur tú verða 57%. Jú hetta ljóðar av nógvum. Og eg meini heldur ikki, at vit kunnu seta beinleiðis skattin nógv meira upp. Men tað sum eg vísti á í fyrru grein míni var roknistykkið hjá Kára Petersen, búskaparfrøðingi, sum tú sjálvur sigur teg hava eftirroknað. Har lá nýtt útbjóðingar- umfar kemur fyri? Skulu vit royna at fáa frægari burtúr enn útlit eru fyri í 1. útbjóðing? Ella skulu vit lata oljuna liggja í friði til komandi ættarlið?

av hesum eg helt tað kundi verði áhugavert at fingið nakrar dollarar aftrat sum avleitt virksemin. Skattin fáa vit kanska sum nevnt illa sett longur upp og tí var mítt boð, at skaffa okkum hetta ígjøgnum eitt egið oljufelag. Tað, at hava eitt "borið" alment oljufelag, sært tú sum ein eykaskatt. Eg eri ikki vísur í, at oljufeløgin sleggja hetta júst soleiðis. Latin er nógvar peningur til eitt nú lestrarstuðul í útlundum, og ung fólk eru bjóðað útbúgving innan oljufeløgin. Fleiri almenn-

ir útbúgvingarstovnar her heima eru eisini stuðlaðir við peningaskotum. Boðskapurin hevur verði, at hetta er fyri at gera okkum føroyingar meiri førleikaførar fyri, at taka ímóti teimum avbjóðingum, sum nú ein nýggj vinna sum oljuvinnan ber við sær. Eg trúgvi ikki, at feløgin hava uppfata hetta sum ein eykaskatt. Neyvan mugu tey heldur hava meint hetta, sum ein útbúgvingarstyrk til ungar føroyingar, mest ætlað at taka arbeiði upp hjá fremmandum feløgum í Føroyum.

Nei tvørturímóti haldi eg, at hetta sum Regin Hammer kallar eyka- skatt, av mongum nýtímanis oljufeløgum verður uppfatað sum "hjálp til sjálvhjálp" og lønt aftur í einum styrktum handils- samskipti í millum Oljumálastýrið og tey ávísu oljufeløgin. Okkara privatu feløg eru so fáment, at tey hava ongan móguleika at fóta sær í bræði í einari móguligari føroyskari oljuvinnu. Tí er ein móguleikin - og kanska tann einasti - at Oljumálastýrið roynir at samráða seg til eina skipan,

sum ber tað við sær at Føroyar - og tað má so verða við hjálp frá oljufeløgnum - smátt um smátt kunnu verða við í stórri mun í hesu vinnu, so hetta eina eina eyka beinið í okkara vinnustrukturi ikki verður so hjólbeint, at tað trillar undan okkum. Orð sum" at brandskatta" og "oljubygningar í Havn" er lítið vert at gera viðmerkingar til. Hetta hevur hvørki verði í mínum huga ella nevnt í mínum skrivi.

Hatta var betur ógjørt, Høgni!

Trygvi F. Guttusen

Høgni Hoydal gerst alsamt meira einsamallur í sínum flokki. Heini O. Heinesen skilti allan boðskapin hjá Anders Fogh Rasmussen, meðan Høgni bleiv hamskiptur og gloymdi alt tos um loysing og fullveldi og hevur nú trupulleikar við at finna slóðina aftur. Øll líva vit sum børn av okkara tíð, og tó - Høgni Hoydal vil vera óðrvísi enn øll onnur. Hann vil ikki vera barn av síni tíð. Hvørja ferð hann hevur gjørt ein politiskan brølara, slikkar hann sárinu við at leita aftur í tíðina, og hann leitar so langt aftur, at allir føroyingar, sum hann rakar við sínum skuldsetingum, vóru als ikki foddir tá, ella vóru illa nokk komin í skúlaaldur. Ætlar Høgni, at hansara børn og abbað børn, fyri lívstíð, skulu hava fulla ábyrgd

av teim hugsanum og gerðum, sum hann og hansara líkar standa fyri í dag? Í Dimmalætting í dag er Høgni so beisur, at hann í ørviti rótar í sínum amboðskassa og heldur seg hava funnið prógv fyri, at allir føroyingar, sum manna andstöðuflokkarnar, eru ikki líka góðir við okkara mál og merki sum hann er. Er maðurin vorðin í ørviti? Hvar finnur tú í dag ein føroying, sum ikki er bæði erin og glaður fyri okkara góða mál og merki? Hvussu ber tað til at tann áður so hampuligi og dám-

ligi Høgni er vorðin so óndur við sínar landsmenn? Eg skilji væl at Høgni kennir seg sera kroystan júst nú. Álvaratos Høgni, átti tú ikki at verið tann allar seinasti, sum fór at skriva um smábarnarópinu »Eg sigi tað við babba«? Er myrskapelið hjá babba longu gloymt? Høgni Hoydal skrivar eisini m.a. soleiðis: Sambandsflokkarnir í Føroyum byggja allan sín politikk á, at danskir politikkarar skulu hjálpa teimum at harta sjálvstýrisflokkarnar og lova sambandsflokknum pengar at keypa sær vinir fyri. Lat meg gera tríggar viðmerkingar til hesa sera grovu og ósonnu skuldseting hjá Høgna: 1. Heldur enn at brúka Heimastýris skipanina so sum ætlað, hevur Tjóðveldisflokkurin og aðrir loysingarflokkar hækkað

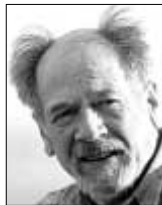
refusíons- og blokkveitingina í 54 ár. Og heldur enn at gera heilar yvirtøkur hevur Tjóðveldisflokkurin saman við øðrum loysingarflokkum kravt av dønnum, at fáa hálar yvirtøkur, soleiðis at danir máttu gjalda meðan føroyingar skuldu valda. Sostatt er tað ikki Sambandsflokkurin, men hinvegin loysingarflokkarnir, sum hava kraddað sær pengar at keypa sær vinir og vald fyri. 2. Einasti veruligi sjálvstýrisflokkur í Føroyum í dag er Sambandsflokkurin. Sambandsflokkurin kann við sínum nýskipanaruppskoti geva Føroyum og føroyingum nógvar stórra sjálvstýri og sjálvráði ein loysingin fer at geva, og okkara uppskot fer eisini at geva tí einstaka føroyingi nógvar stórra persónligt frælsi enn loysingin nakrantíð

kann geva. Um Javnaðarflokkurin megnar at halda fast við sína útmelding um eisini at vera ein samríkisflokkur, so vil hansara politikkur røkka líka langt sum okkara. Hesir báðir flokkar, kanska saman við Fólka flokkinum, kunnu soleiðis geva okkum føroyingum eina tryggja og frælsa tjóð. Góði Høgni! Títt áhaldandi meyl um loysing, fullveldi, danskar hótningar, keypa vinir fyri pengar, knarið um ófrælsi og hin afturvendandi suffanin um atkvøðuna í 1946, sum hvørki tú ella eg kunnu broyta, er ov møðandi og gevur einki úrslit. Nú hevur tú mjarrað og knarrað í skjótt 4 ár. Nær ætlar tú at byrja uppá tað, sum savnar og byggir upp? 3. Eingin føroyingur hevur og kemur nakrantíð at biðja danir um so nógvar

pengar, sum Høgni Hoydal hevur gjørt. Hann traðkaði sínar fyrstu politisku barnaskógvar við at seta dønnum krøv um loysing, fullveldi og óavmarkað vald. Næsta kravið var, at danir í eini skiftistíð skuldu leggja milliðir í hansara lomma í 15 ár. Hesi bonsku krøv Hognasar gjørdur at Nyrup, Fogh og allir limir í Fólkatinginum gjørdust samdir um at geva Høgna eitt greitt svar. Vilja føroyingar hava loysing og fullveldi, ja, so fáa tit tað, men allar yvirtøkur í einum taki kosta pengar, og vilja tit rinda kostnaðin? Nei, tað vildi Høgni ikki, og tískil gjørdist alt ein ellubitt. Høgni skilti ikki hví hann ikki kundi fáa alt valdið uttan at gjalda. Og nú byrjaði Høgni við sínum smábarnarópum: Eg sigi tað við babba, og tað

Landssjúkrahúsið og bygnaðurin

A. Guttormur Djurhuus

Tveir yvirleknar hava nýliga skrivað skilagott um vánaliga støðuna á Landsjúkrahúsinum. Annar kanska heldur óheppin í orðavali, men væl er skiljandi at okkurt illsinisglepsið gleppur av munni undir slíkum umstøðum. Hin víð sklaglum og væl undirbygðum grundgevingum. Ein sjúkrasystur, umframt tær dulnevndu í Sosialinum, hevur eisini latið sína rødd hoyrt. Henni hevði tænt betur at tagt. Osmæðin og sjálglað. Eg rodnadi hennara vegna. Vert er í hesum sambandi at bíta merki í, at Sosialurin alment sigur seg einki at vilja hava við dulnevnd

lesarabrøv at gera. Her er so trongdin til at bíta upp- undir klandur sterkari enn almennu prinsippini. Helst stingur trupulleikin á Landssjúkrahúsinum djúpari enn bert til nakrar normeringar. Trupulleikin er helst meira tengdur at raðfestingini á sjúkrahúsokinum enn at figgjarorkuni. Og raðfestingin hevur meira við leiðslubygnað at gera enn við figgjarorku. Tá Edmund Joensen sat

sum lögmaður í Tinganesi, varð sent boð eftir manni úr Danmark at umskipa bygnaðin av almennu umsitingini í Føroyum. Hesin maður, Finn Norman Christensen, var so dugnaligur, at hann fekk føroyskar myndugleikar, uttan spurnartekin, at seta í verk eina bygnaðarskipan, sum hann helt vera góða og hóskiliga fyri Føroyar. Helst meinti hann tað, men úrslitið er at vit eru við at umsita okkum út á bláman. Jóannes Eidesgaard, tann gløggi maður hann er, roynir at smoyggja sær undan ábyrgdini og segði seg ikki at hava tikið undir við at seta skipanina í verk, men tað hava vit bæði dóm og undirskrift fyri at hann hevur. At hann hevur sovið í tímunum hjá Finni Norman Christensen er so

hansara egna vanærliga skomm. Tá umsitingin av sjúkrahúsværkinum, við landsstýrismanninum, við heilsu- málum á odda, inntók bygning á sjúkrahúsokinum til umsiting, stóð ikki á at fáa pening bæði til neyðugar og óneyðugar ábøtur og umbyggingar. Stórar upphæddir vórðu brúktar til at bota um arbeiðsumstøðurnar hjá frískum fólki, meðan tey sjúku, niðan fyri vegin, máttu verða liggjandi í gjøstri og regni, tí ikki er ráð at skifta vind- eygu. Jákup Petersen, yvirleknir, skrivar um læknaskrivararnar á skurðeildini, at teir arbeida undir sera trongligum umstøðum og at hølini eru fongd við soppi, sum er heilsuskaði-

ligt. Hvar er fakfelagið, Starvsmanafelagið, sum letur sínar limir arbeida undir slíkum umstøðum? Hvar er Arbeidseftirlitið, sum hevur skyldu til at ansa eftir at arbeiðsumhvørvíð er trygt? Og leiðslan á sjúkrahúsinum, hvar er hon? Veit hon ikki at tað er revsivert at lata starvsfólk arbeida undir heilsuskaðiliggum umstøðum? Myndugleikarnir hava sett í verk eina trístreingjaða leiðslu fyri Landsjúkrahúsið. Trístreingjaða leiðsla hevur verið roynd fyrr, men í ongunum førum hevur hon, mær kunnugt, riggað. Men hví skulu vit ikki fáa at riggað tað sum aðrir hava kollðømt? Vit eru jú so dugnaligir at semjast um at draga somu línu?

Áhugavert hevði verið at fingið at vita, hvussu stór upphædd av játtanini til Landssjúkrahúsið, ið fór til umsiting, tá ið Bonnevie ráddi fyri borgum, og hvussu stór upphæddin er í dag. At núverandi umsiting, sum er ónýtilig, varð skipað undir øðrum landsstýri, frítekur als ikki sitandi fyri at ikki at hava roynt at gera hana bfiligari og einfaldari. Tvørturímóti hevur sitandi landsstýri útbyggt og útbyggir framvegis umsitingina eftir leisti frá Finni Norman Christensen. Um hetta verður leiðin framá, liggur loysingin langt úti í framtíðini. Um nakrantíð. Væl arbeið, Edmund!